درخشش و کپی کاری دوروی سکه تیتراژهای نوروزی

مروری بر کارنامه موسیقایی و تیتراژخوانی مجموعه‌های نمایشی و برنامه‌های ترکیبی تلویزیون در نوروز و ماه رمضان ۱۴۰۳

الهه آرانیان
calture@khorasannews.com

هر سال در ایامی مانند نوروز و ماه مبارک رمضان، مجموعه‌های نمایشی و برنامه‌های ترکیبی پای ثابت شبکه‌های تلویزیونی هستند. امسال نیز که عید نوروز و ماه رمضان همزمان شدند، حال و هوای برنامه‌های نوروزی و رمضانی ویژه‌تر بود. نکته قابل‌توجه تیتراژهای امسال استفاده از صدای خواننده‌های نسل جدید موسیقی پاپ مانند مصطفی راغب و کامران مولایی در کنار خواننده‌های پیش‌کسوت همچون بهرام پاییز بود. در این مطلب از موسیقی و تیتراژ مجموعه‌های تلویزیونی و برنامه‌های ترکیبی نوروزی و رمضانی ۱۴۰۳ و نقاط قوت و ضعف آن‌ها نوشته‌ایم.

■ **موسیقی در خدمت متن «زیرخاکی»**

شبکه یک سیما در شب‌های نوروز ۱۴۰۳، فصل چهارم سریال محبوب «زیرخاکی» به کارگردانی جلیل سامان را در جدول پخش خود داشت. در این مجموعه که مضمونی کمدی دارد و در سال‌های دهه ۶۰ روایت می‌شود، موسیقی به خوبی متن سریال را همراهی می‌کند. همچنین با این که تیتراژ «زیرخاکی» از فصل اول تا چهارم بدون حضور خواننده بوده است، به دل مخاطب نشسته و از آن تیتراژهایی است که معمولاً تا انتها شنیده می‌شود. آرش بادپا، آهنگ‌ساز سریال «زیرخاکی» درباره ساخت موسیقی این مجموعه در مصاحبه با ایسنا گفته‌است: «یادم می‌آید برای شروع این پروژه، از آقای سامان پرسیدم آیا اجبار و اصراری به وجود خواننده است؟ ایشان به صراحت گفت خیر و اگر هم اتفاقی قرار است بیفتد باید در خدمت کار باشد. این به یک نقطه قوت برای موسیقی سریال بدل شد. در همه این سال‌ها با آثار تلویزیونی و سینمایی متعددی طرف هستیم که از یک خواننده در تیتراژ استفاده می‌شود. سوال همیشگی من این است که موسیقی به عنوان یکی از المان‌هایی که قرار است در اختیار کاری باشد، کمک‌کننده هست یا خیر؟ آیا چیزی به اثر اضافه می‌کند یا ما صرفاً از یک صداروی کار بهره می‌بریم؟ طی صحبت‌هایی که با سازندگان «زیرخاکی» داشتیم تصمیم گرفتیم در این کار متفاوت عمل کنیم و سراغ موسیقی مشابه آثار دیگر نرویم».

■ **خواننده نوظهور در «رستگاری» و کپی‌کاری در «هفت‌سر اژدها»**

سریال مناسبتی شبکه دو برای ماه رمضان، «رستگاری» به کارگردانی مسعود ده‌نمکی است. مضمون اصلی این مجموعه تلویزیونی حق‌الناس و عالم برزخ و داستانش برگرفته از احادیث و روایات است. خواننده تیتراژ پایانی این مجموعه کامران مولایی است که علاوه بر تیتراژ، قطعه‌های دیگری هم اجرا کرده که لابه‌لای قسمت‌های مختلف «رستگاری» پخش می‌شود. ترانه تیتراژ پایانی این سریال مضمونی مذهبی دارد و خطاب به معبود سروده‌شده و آهنگساز آن بهنام ابطحی است. اما دیگر سریال مناسبتی تلویزیون در ایام نوروز و ماه رمضان، سریال جنجالی و پرحاشیه «هفت‌سر اژدها» است که از شبکه سوم سیما پخش می‌شود. این مجموعه که حمید صفت، خواننده رپ نیز یکی از بازیگران اصلی آن است و در یکی از قسمت‌های سریال هم به اجرای رپ پرداخت، در تیتراژ پایانی خود از صدای بهرام پاییز، خواننده‌ای که به گفته خودش هم‌دوره فرهاد مهراد بوده، بهره برده است. ترانه تیتراژ پایانی «هفت سر اژدها» را علی محمد مؤدب، شاعر برجسته سروده و امیرحسین سمیعی آهنگ‌سازی‌اش را به‌عهده‌داشته است. عده‌ای معتقدند بهرام پاییز، خواننده پیش‌کسوت، تیتراژ «هفت‌سر اژدها» را به سبک و لحن فرهاد مهراد در ترانه مشهور «بوی عیدی» خوانده‌است، اما جالب این که پاییز پیش از این در برابر انتقادها به کپی‌کاری از فرهاد مهراد گفته‌است همیشه به این سبک اجرا می‌کرده‌است!

■ **راغب در «هلال»، علیزاده در «پناه»**

برنامه ترکیبی شبکه یک سیما برای ماه مبارک رمضان، «هلال» با اجرای محمدرضا دلاوری و تهیه‌کنندگی مجید ظریف است. تیتراژ این برنامه را مصطفی راغب، خواننده جوان و برگزیده جشنواره موسیقی فجر در سال گذشته خوانده‌است. دیگر برنامه ترکیبی تلویزیون در ماه رمضان، «پناه» است که از شبکه دو پخش می‌شود و اجرای آن را مصطفی امامی برعهده دارد. یکی از نقاط قوت این برنامه که هر روز حوالی افطار از حرم امام رضا(ع) پخش می‌شود، تیتراژ آن با صدای محمد علیزاده و ترانه و آهنگسازی سینا پارسیان است. علیزاده که مدتی از فضای تیتراژخوانی فاصله گرفته بود، این قطعه را به امام رضا(ع) تقدیم کرده‌است. بخشی از ترانه «پناه» از این قرار است: «تو پناهی برام رفیق راهی برام / تو خلاصه عشق تو یه نگاهی برام / تو نشونی مو حتی بهتر از خودم بلدی / نگو این همه هدیه اومده اشتباهی برام / دعا کن عاشقت خوشبخت باشه / یه کاری کن خیالم تخت باشه / یه جایی دستمو باید بگیری / که واسه توبه کردن وقت باشه».

بازار داغ رمان های ترسناک در جهان

ادبی

ژانر ترسناک چندی است از مضامین کلاسیک فاصله گرفته و با افزایش فروش ۵۴ درصدی نسبت به سال قبل روبه‌رو شده است.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از گاردین، به گفته صاحب‌نظران ادبیات، کتاب ترسناک، مقطعی تاریخی را سپری می‌کند و طبق آمار سال ۲۰۲۳، سال رکوردشکنی برای فروش کتاب در ژانر ترسناک بوده است.

در فاصله سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳، فروش داستان‌های ترسناک و ارواح در بریتانیا با ۵۴ درصد افزایش به ۷.۷ میلیون پوند رسید و موفق‌ترین سال برای این ژانر را از زمانی که ثبت دقیق آمار شروع شده، رقم زد. بر اساس آمار ارایه شده از سوی شرکت اطلاعات فروش کتاب «نیلسن بوک اسکن»، در سه ماه اول سال ۲۰۲۴ نیز فروش این ژانر از نظر رقم مالی ۳۴ درصد بیشتر از مدت مشابه سال پیش بود.

■ **ژانر وحشت، آینه‌ای در برابر واقعیت**

نویسندگان و ناشران ژانر ترسناک معتقدند که این رونق تا حدی به دلیل ماهیت سیاسی این ژانر است. جن ویلیامز که رمان «تاریکی گرسنه» وی هفته آینده منتشر می‌شود، می‌گوید: وحشت، ژانری است که با آنچه در جهان می‌گذرد مرتبط است و آینه‌ای تاریک را در برابر وحشت‌های دنیای واقعی نگه می‌دارد. با توجه به اینکه ما در دوره‌ای از تحولات نگران‌کننده هستیم و جنگ‌ها، همه‌گیری، تغییرات آب و هوایی و ... را تجربه می‌کنیم، جالب است که وحشت دوباره در کانون توجه قرار می‌گیرد و حتی مخاطبان بیشتری را جذب می‌کند.

جوآنا لی، ویراستار آتلانتیک بوکز هم گفت وحشت ذاتاً سیاسی است. او افزود: در کتاب‌هایی مانند «هتل نامریی» نوشته یجی وای‌هام که از وحشت برای «مقابله با زندگی در سایه طولانی یک جنگ اجتناب‌ناپذیر» استفاده می‌شود، عناصر وحشی و ناآرام این ژانر حقیقت را بر آن می‌تابانند و این واقعیتی است که انتقال آن به روشی دیگر دشوار می‌بود.

سوزی دور، سردبیر روزنامه «بورو پرس» گفت در حالی که کارشناسان اغلب می‌گویند خوانندگان در زمان‌های تاریک و سخت به دنبال موضوع‌های شادتر می‌روند، اما این روند ثابت کننده این امر نیست و شاید عنصری مبنی بر این که «می‌تواند بدتر هم باشد» وجود دارد.

سارا استوارت اسمیت که رمان‌های ترسناکی مانند «درست شبیه مادر» آن هلتزل را منتشر کرده، گفت: به بسیاری از کتاب‌های ترسناک جدید عنصر زنانه هم راه یافته و در کل این ژانر دستخوش دگردیسی شده و از «سبک ترسناک کلاسیک» نویسندگانی مانند استیون کینگ فاصله گرفته است. استوارت اسمیت گفت: داستان‌هایی درباره رضایت، حمایت از فرزندان و عصیان و سرپیچی در میان مردم با اقبال زیادی مواجه می‌شوند. خوانندگان مجذوب داستان‌هایی درباره بیان خشم زنانه و این که چه اتفاقی می‌افتد وقتی چیزی که مدت‌ها سرکوب شده سرانجام دست به عصیان می‌زند، هستند و بیان این موضوع‌ها در ژانر وحشت کاملاً تسهیل می‌شود.

■ **وحشت؛ واکنشی در برابر وقایع آسیب‌زا**

جین فلت که رمان «سالاد کلم غریب» اوژوئن منتشر شد، موافق است که افزایش وحشت واکنشی است در برابر بسیاری از چیزهای آسیب‌زا که ما در سال‌های اخیر در سطح جهانی تجربه کرده‌ایم. وی افزود: در کنار تاریکی، زمانی که همه چیز بسیار پر از تنش است، آسایش انحرافی وجود دارد. اما به طور خاص‌تر، برای من، وحشت عجیب و غریب فضایی را ارائه می‌کند که می‌توانم هم با قدرت و هم با بی‌قدرتی بازی کنم. در دنیایی که اغلب مایل است اختیار ما را سلب کند، بسیار تحسین برانگیز است که با میل به آن احساسات متمایل شویم.

باشاعران افغانستان

صوفی غلام نبی عشقری

عیش و طرب خوش است و یا درد و غم خوش است؟
حالا تو خود بسنج کدامین رقم خوش است

از عشرت و طرب نشدم شاد در جهان
در نزد من حلاوت درد و الم خوش است

لطف و نوازش تو بود عام ماه من
بر ما چو می نمایی خصوصی ستم خوش است

عشق مجاز راهنمای حقیقت است
گردی اگر به شوق به دور صنم خوش است

اسکندری و آیینه سازی کمال نیست
گر دل به دست آری زصد جام جم خوش است

روی صفحه عشقری زیبا نوشته
باشد اگر به دست تو دایم قلم خوش است

خلیل ا.. خلیلی

مرغی شکسته بالم، راهی به آسمان کو؟
در روز بی کسی ها یاران مهربان کو؟

گر بر زمین نهم سر، کو گوشهٔ فراغی؟
ور بر فلک گریزم اسباب و نردبان کو؟

بر خوان زندگانی مهمان اشک و خونیم
کس نیست تا بپرسد احسان میزبان کو؟

این حرف‌های بی‌جان، این لفظ‌های مُرده
در شرح عشق گنگ‌اند، جز اشک ترجمان کو؟

هم روز تیره گردید، هم شام تیره‌تر شد
گم گشتهٔ زمینیم، انوار آسمان کو؟

نیمه شب است و یادش آتش زده به جانم
قربان چشم ساقی آتش نشان جان کو؟

واصف باختری

در شهر ناشناسان با هم درخت واریم
صد شکوه ماند در دل تا سر کنم زبان کو
دل از امید، خم از می، لب از ترانه تهی است
امید تازه به سویم میا که خانه تهی است
شبی ز روزن رؤیا مگر توان دیدن
که این حصار ز غوغای تازیانه تهی است
اگر درخت کهن مرد، زنده باد شش یاد
هزار حیف که این باغ از جوانه تهی است
تو در شبانه‌ترین روزها ندانستی
که جام زیستن از باده بهانه تهی است
خروش العطش از رودخانه‌ها برخاست
ستیغ و صخره ز فریاد عاصیانه تهی است
زبان خشم و غرور از که میتوان آموخت
که ((خان هفتم تاریخ)) جاودانه تهی است
به سوگوار ای سالار خاک و نیلوفر
غزل ز واژه زرّین عاشقانه تهی است
مگر عقاب دگر باره بر نمیگردد
که کوهسار غمین است و آشیانه تهی است

غلط ننویسیم

آباد/آبادان

این دو واژه همگون و دارای هویت دستوری یکسان‌اند و به عنوان صفت می‌توان آن‌ها را به‌جای یکدیگر به کار برد، چه به معنای حقیقی و چه به معنای مجازی: «صمیم دولت سامانیان بود و جهان آباد و ملک بی خصم و لشکر فرمانبردار و روزگار مساعد و بخت موافق» (چهارمقاله، ۶۲-۶۳)؛ «من در همه زمین پارسی گویان شهری نیکوتر و جامع‌تر و آبادان‌تر از اصفهان ندیدم» (سفرنامه ناصرخسرو، ۱۲۴) تنها در یک مورد آبادان را نمی‌توان جانشین آباد کرد و آن در ترکیب آباد بر به معنای «آفرین بر» است این معنی امروزه منسوخ‌شده است): جانا می ده چه جای خواب است امشب / آباد بر آن که او خراب است امشب

(عطار، مختارنامه)

***

آبان/آبان

نام ماه هشتم سال شمسی معمولاً آبان را اصیل و آبان را نادرست می‌شمارند ولی آبان نیز کم‌وبیش در متون معتبر فارسی به کار رفته است و نمی‌توان آن را غلط دانست.

بر گرفته از کتاب غلط ننویسیم، تالیف «ابوالحسن نجفی»

ادبی هنری

تمدید فراخوان جشنواره شعر رضوی

تمدید مهلت ارسال آثار شعر رضوی تا ۲۵ فروردین ۱۴۰۳ تمرکز بیشتری روی ترانه‌های رضوی وجود خواهد داشت. دبیر بیست و نهمین جشنواره بین المللی شعر فارسی رضوی از تمدید مهلت ارسال آثار تا ۲۵ فروردین ماه ۱۴۰۳ خبرداد. به گزارش ستاد خبری بیست و یکمین دوره جشنواره بین‌المللی فرهنگی و هنری امام رضا(ع)، محمد جواد شرافت در این باره اظهار کرد: سال گذشته در بخش شعر کلاسیک و شعر نو آثار بسیار خوبی دریافت شد اما در بخش ترانه متاسفانه توفیق آن چنانی یافت نشد. وی افزود: در همین راستا اولین نشست تخصصی برگزار شده با موضوع ترانه‌های رضوی، ظرفیت‌ها و ظرافت‌ها در قم با حضور علاقه‌مندان و سخنان خوب عبدالجبار کاکایی همراه شد. دبیر بیست و نهمین جشنواره بین المللی شعر فارسی رضوی بیان کرد: امسال با توجه به درخواست شاعران در بخش شعر فارسی مهلت ارسال آثار تا ۲۵ فروردین ماه تمدید شده است. دبیر بیست و نهمین جشنواره بین المللی شعر فارسی رضوی تصریح کرد: سعی شده از برگزاری محافل شعرخوانی به شکل تخصصی فاصله بگیریم و در دهه کرامت این موضوع را در مجامع مردمی رقم بزنیم.

تالار هنر، دفتر دایمی جشنواره تئاتر کودک و نوجوان شد

دفتر دایمی جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان در تالار هنر مستقر شد. به گزارش روابط عمومی تالار هنر، در روزهای آغازین سال، دفتر جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان به تالار هنر انتقال یافت و این تالار به عنوان مکان دایمی این جشنواره تعیین شد. با استقرار دفتر دایمی، فعالیت این جشنواره در دوره بیست و نهم آغاز شده است. تالار هنر تنها سالن حرفه‌ای اداره کل هنرهای نمایشی است که به اجراهای ویژه گروه سنی کودک و نوجوان اختصاص دارد و پایگاه هنرمندان و دست‌اندرکاران این شاخه تخصصی به شمار می‌رود.

«راستان» نخستین کنسرت ۱۴۰۳

کنسرت گروه موسیقی «راستان» به خوانندگی حسین نورشرق و سرپرستی آزاده امیری در تالار وحدت برگزار می‌شود. به گزارش روابط عمومی بنیاد رودکی، تالار وحدت در نخستین کنسرت سال جدید، شامگاه چهارشنبه- ۲۹ فروردین ماه- از ساعت ۲۱:۳۰ میزبان گروه «راستان» می‌شود. قرار است در این کنسرت بخشی از آلبوم «آویشن و اندوه» و نیز آثاری از استاد همایون خرم، سیاوش ولی‌پور و علیرضا دریایی اجرا شود. آلبوم «آویشن و اندوه» اثری با صدای حسین نورشرق و آهنگ‌سازی سیاوش ولی‌پور است که سال ۱۴۰۲ منتشر شد.

زندگی‌نامه «مجتبی مینوی»

زندگی‌نامه «مجتبی مینوی» از مجموعه «شخصیت‌های مانا» نوشته علی تقوی منتشر شد. به گزارش ایسنا، سی‌وپنجمین جلد از سری مجموعه «شخصیت‌های مانا» با محوریت تک‌نگاری در باب شخصیت‌های مطرح معاصر که به زندگی‌نامه این ادیب و نویسنده اختصاص یافته در ۱۸۴ صفحه با شمارگان ۵۰۰ نسخه در انتشارات سوره مهر منتشر شده است. مجموعه پژوهشی «شخصیت‌های مانا» با هدف ارائه الگوهای موفق، به زندگی شخصیت‌های نیک‌نامی می‌پردازد که در عرصه دانش، فرهنگ، سیاست و اجتماع در ایران معاصر زیسته و درگذشته‌اند. این مجموعه که برای عموم مخاطبان به ویژه جوانان و دانشگاهیان تهیه شده، برایند احساس ضرورتی است که در پهنه ارائه آثار دقیق و مستند از زندگانی افراد تاثیرگذار پدیده آمده است.